

**ГЕНЕРАЛ-МАЈОР ДРАГАН КАТАНИЋ,
КОМАНДАНТ ВАЗДУХОПЛОВСТВА И ПРОТИВВАЗДУХОПЛОВНЕ ОДБРАНЕ**

Нови узлет

Реорганизација Ваздухопловства и противваздухопловне одбране, најмодернијег и свакако најзахтевнијег сегмента сваке, па и наше војске, представља сложен и свеобухватан процес који у себи садржи више фаза. Због тога се још не може рећи да је комплетан посао завршен, иако организацијско-формацијске промене, реализоване протеклих година, дају веома видљиве и охрабрујуће резултате.

Уочи Дана Ваздухопловства и ПВО – 24. децембра, припадници три јединице, 204. и 98. авијацијске базе и 250. ракетне бригаде, обележили су свој дан. Том приликом истакнуто је да је година којој испраћамо последње дане, за њих била година интензивније, ефикасније и знатно квалитетније обуке.

Интервју с првим човеком Ваздухопловства и ПВО генерал-мајором Драганом Катанићем започињемо управо питањем – колико сте, господине генерале, задовољни приказаним резултатима и степеном обучености припадника и јединица вида којима командуете?

– Војске је у претходне две године реорганизована, а у оквиру ње и Ваздухопловство и ПВО. Прошло је око годину и по дана од како је последња јединица у ВиПВО, 98. авијацијска база, реорганизована и формирана. У том периоду стекли смо драгоцену искуства о могућностима функционисања јединица по новој формацији. Пре неких месец дана, на Стручној расправи о трансформацији Војске, изнели смо наша искуства, истакли добре стране и потенцијалне слабости, тако да сада имамо јасну слику за наредни период о будућим потезима за отклањање недостатака. У сваком случају, са сигурношћу се може констатовати да је реорганизација допринела бољој ефикасности ВиПВО, повећао се број обучених пилота, знатно је побољшана исправност авиона и хеликоптера и интензивиранија је обука у сва три рода.

Оно што је свакако за похвалу и што смо с разлогом истакли, јесте повећање налета и знатно квалитетнија и ефикаснија обука пилота, што је било омогућено настојањима новог менаџмента Министарства одбране и увођењем у оперативну употребу неколико наших авиона и хеликоптера, рементованих ове године у иностранству и код нас. Ја знам да „пилотима никад није довољно летења“, али ако узмемо да је

број налета протеклих година био на граници минимума и да су пилоти, највише због недостатка млазног горива, летели тек толико да не забораве, онда имамо и те како разлога да будемо задовољни.

Квалитетна обука

Слабост коју смо у међувремену уочили, а односи се на одвајање техничког састава за основно одржавање ваздухоплова од ескадрила, ускоро ћемо отклонити, што ће додатно повећати ефикасност и исправност у авијацијским јединицама. Природно је да пилоти и њихови техничари буду јединствена целина, посебно у времену у коме се све више лети. До новембра ове године пилоти су остварили 24 сата налета. Очекујемо да се тај број до краја године повећа за још три до четири часа, тако да пет сати из 2005. и 13 сати из 2006. полако одлази у заборав. Треба посебно нагласити да је обука пилота ове године била не само квантитативно, већ и квалитативно ефикаснија и боља.

Квалитет налета и видови обуке коју су пилоти реализовали ове године неупоредиви су с оним што је рађено последњих четири до пет година, када су, због малог броја летова, пилоти само кондиционирали, вежбали оно што су већ знали. Ове године реализована је обука знатно вишег нивоа, један број пилота оспособљен је за ноћно и инструментално летење, неки су оспособљени за ватрено дејство, за ракетирање и гађање циљева на земљи, имали смо читав низ вежби, ескадрилских у оквиру вида и интервидовских. Све вежбе јединица Копнене војске протекле су уз учешће авијацијских јединица...

Истински висок нивоа знања, вештина и способности припадници ВиПВО исказали су на билатералној вежби „Пресретач“, када су све предвиђене задатке извршавали у реалном времену и простору.

□ *Квалитетнији ниво обуке ове године остварили су и ракеташки. Како оцењујете ниво њихове оспособљености?*

– Иако нису реализовали бојна гађања, ракеташки су, као и припадници јединица ВОЈИН, учествовали на вежбама других јединица ВиПВО. С повећањем налета, било је више сложенијих вежби на којима су припадници противваздухопловне одбране увежбавали своје вештине, праћење и дејство по циљевима у ваздушном простору, официри за навођење могли су, знатно више него раније, практично да вежбају навођење ловаца на циљеве, ракеташки су имали могућност да реално, у пракси, симулирају дејства по циљевима у ваздуху, провели су и контролно тренажна гађања, док су њихове колеге из артиљеријско ракетних јединица малог домета, најзад, после неколико година, реализовали веома успешно бојно гађање циљева у ваздуху. Због недостатка одговарајућег полигона, ракетне јединице остале су ускраћене за тај, највиши и најсложенији степен обуке.

„Пресретач“

Оцењујући вежбу у којој су припадници ВиПВО ВС учествовали заједно са припадницима ваздухопловних снага Румуније, генерал-мајор Драган Катанић је рекао:

– Вежба „Пресретач“ била је јединствена прилика да ваздухопловне снаге Србије и Румуније покажу висок ниво ефикасног, правовременог и квалитетног дејства у ваздушном простору, у ситуацији која се реално може догодити. Ефикасан одговор на терористичке нападе у ваздушном простору и отмице ваздухоплова, постао је део мисије сваке војске у времену у коме нико није поштеђен од тероризма. Симулација отмице и даљег реалног тока откривања, контролисања, усмеравања и приземљења отетог авиона, реализована у сарадњи са ваздухопловним снагама Румуније, показала је да смо спремни за реаговање чак и у таквим случајевима. С обзиром на то што је „Пресретач“ обострано оцењен веома високим оценама, договорено је да следеће године реализујемо још квалитетнију вежбу, са знатно сложенијим супозицијама.

Ипак, надамо се да ће ускоро и они добити прилику да се исказају на бојном гађању. Као што је познато, ракетне јединице средњег домета своја бојна гађања могу да реализују само изнад већих водених површина или изнад ненасељених пространа, каквих у Србији нема. Разматрано је да се гађања циљева у ваздуху са ракетним и авијацијским јединицама реализују у Бугарској или у Црној Гори. Ове године то нисмо успели, тако да нам та обавеза остаје у наредном периоду. Бојно гађање циљева на земљи реализовали смо на нашем полигону у Ченти и на Пасуљанским ливадама.

□ *Да ли полигони одговарају захтевима обуке и сада када је она сложенија и свеобухватнија?*

– Полигони у Ченти и на Пасуљанским ливадама за сада испуњавају наше потребе кад је реч о дејству невођеним ваздухопловним убојним средствима којима сада располажемо. У плану је доградња, модернизација и оспособљавање полигона *Пасуљанске ливаде* и за дејство са вођеним авионским средствима, што ће се актуелизовати када модернизујемо авион Г-4 и набавимо нови вишенаменски ваздухоплов.

Нови вишенаменски авион

На основу уочених интенција у развоју вида у наредном периоду, урадили смо студију о набавци савременог вишенаменског бор-

Модернизација Г-4

Нама предстоји и осавремењавање школско-борбеног авиона Г-4. Израђена је тактичка студија и направљена претходна анализа модернизације нашег изузетног авиона. Сада је у току избор стратешког партнера и у најскорије време биће расписан тендер за избор партнера за реализацију тог сложеног пројекта веома савремене и свеобухватне модернизације. Тај посао трајаће неколико година и обухватиће опремање кокпита авиона најсавременијом авионицом и снабдевање летелице новим савременим системима за управљање, руковање и вођење најновије генерације наоружања, попут ласерских бомби, ТВ вођених бомби и ракета, ту је и виртуални радар на коме би пилоти увежбавали борбу против најсавременијих ловаца и тиме подigli обуку на још виши ниво.

У свету се чак 60 одсто обуке на авионима проводи на летелицама тог типа, а затим се завршни део обуке реализује на савременим вишенаменским борбеним ваздухопловима чији је сат лета јако скуп. После те модернизације Г-4 ће бити сасвим нови авион, дигитализован и модернизован, са перформансама које му омогућавају да осим школске функције, по потреби, остварује и борбену. Иначе, тај авион је пре двадесетак година добијао изразито високе оцене, као веома добра ваздухопловна платформа која се може степеновано опремати различитом, изузетно ефикасном опремом, електроником, средствима и системима.

Модернизација коју планирамо омогућиће ефикасно и рационално коришћење Г-4 бар до 2030. године – оцењује генерал Катанић.

„Ласта“

– После вишегодишњих проблема, очекујемо да пре Нове године почну прва летна фабричка испитивања на аеродрому у Батајници, да би током јануара прешао у Ваздухопловни опитни центар. Заиста нам је потребан један савременији школски авион за почетну и основну обуку пилота који нам је претходних година недостајао. Досадашњи авион „утва-75“, по својим карактеристикама, више није могао да одговори захтевима унапређења летачке обуке. Ако „ласта“ оправда наша очекивања, надам се да ће у другој половини 2009. године бити донета одлука о његовој серијској производњи, како бисмо се у наредне две-три године опремили са око 15 авиона тог типа – истиче генерал Катанић.

беног авиона, који ће, по својим карактеристикама, одговорити захтевима ловачке, ловачко-бомбардерске и извиђачке авијације. Данас је тренд у свету да се развијају борбени авиони вишеструке намене, чиме се, између осталог, знатно појефтиније опремање ваздухопловних јединица у целини. Ови авиони обезбеђују веома широк спектар дејстава и намене и у потпуности одговарају нашим потребама за извршење задатака у прве две мисије.

До половине следеће године уз израду претходне анализе, констатираћемо све произвођаче таквих ваздухоплова, детаљно размислити све понуде, а затим одбрати шта је са становишта струке најповољније. Наравно, коначну одлуку шта је за земљу најповољније донеће државни врх у зависности од читавог низа околности које се у таквим случајевима узимају у обзир.

□ Да ли сте поред вишенаменског борбеног авиона планирали набавку још неких ваздухоплова или можда система за ПВО.

– На основу студије транспортних капацитета Војске Србије, а не само Ваздухопловства и ПВО, која ускоро треба да буде урађена, планирана је набавка средњих транспортних авиона и хеликоптера и хеликоптера за мисију трагања и спасавања, чиме би се омогућила реализација различитих задатака и функција Војске, између осталих и оних који се односе на помоћ становништву у случају елементарних непогода. Анализе показују да је најмање пет до седам хеликоптера потребно ангажовати за ту намену. На основу тога процењено је да нам, уз постојеће борбене хеликоптере *газела*, треба десет до дваест средњих транспортних хеликоптера.

Кад је реч о опремању наших ракетних јединица, повољна је околност да је степен исправности ракетних система изузетно висок. Сва средства су готово 100 одсто исправна, али је неповољно то што су ракетни системи застарели, припадају другој технолошкој генерацији и заостају у борбеним могућностима у односу на потребе савременог начина ратовања у ваздуху. Задржавамо их у употреби и даље јер су се у појединим ситуацијама показали ефикасним, што значи да ће, уз добро одржавање и правилну употребу, послужити намени. Треба имати у виду и њихову модернизацију мањег обима, која не кошта пуно, а води повећању борбених могућности.

Већа улагања у осавремењавање ракетних система које поседујемо нису оправдана, тим пре јер планирамо да у наредном периоду, после набавке вишенаменског авиона који је такође у систему ПВО, купимо и нове ракетне системе средњег домета. До тада, опремање постојећих ракетних система термовизијским

камерама и другим, квалитетнијим, средствима за праћење циљева у ваздуху, којима се побољшавају њихове могућности, свакако има оправдања.

□ Ове године ремонтвано је и модернизовано неколико ваздухоплова. Колико сте задовољни темпом и квалитетом изведених радова?

– Мере које смо предузимали претходних година дале су резултат, тако да је ове године са ремонта који је обављен у иностранству враћено шест авиона. То је омогућило да у оперативну употребу уведемо четири авиона МиГ 29, који су већ учествовали на аеромитинзима и вежбама, а до краја децембра требало би да с ремонта стигне и пети авион, такође МиГ 29. С ремонта из Русије дошао је и Ан 26, који је ремонтван и модернизован најсавременијом опремом за

Ваздухопловног завод

Решавање статуса Ваздухопловног завода „Мома Станојловић“, који је сада на буџету, знатно ће помоћи убрзаном побољшању степена исправности наших ваздухоплова. Очекујемо да, после периода прилагођавања на нове околности и услове функционисања, у Заводу наредне године почне ремонт ваздухоплова према нашим потребама и темпом који ће бити знатно повољнији од досадашњег.

Верујемо да ће „Мома Станојловић“ у времену које долази, по својим кадровским потенцијалима, капацитету, снабдевености резервним деловима и свему другом, бити знатно ближи једном савременом и ефикасном заводу, какав нам треба.

летење по цивилним стандардима, а у априлу следеће године са ремонта и модернизације треба да се врати и други авион тог типа. Такође, ремонтван је и авион ЈаК 40. Укупно смо ове године ремонтвали око 20 летелица, што је изузетан успех. С друге стране, истекао је век употребе једном броју летелица, првенствено авиона „орао“ и МиГ 21 и хеликоптера Ми-8, тако да, нажалост, не можемо рећи да смо знатно повећали број расположивих ваздухоплова.

□ Да ли, на основу свега изнетог, годину која одлази, оцењујете као успешну и да ли су припадници ВиПВО сада задовољнији него раније?

– Обуку смо подигли на виши ниво, ремонтвали велики број ваздухоплова, знатно повећали исправност летелица, реализовали неколико веома сложених вежби, које су показале да смо у оспособљавању свих припадника ВиПВО, а посебно pilota, постигли напредак и велики искорак. Материјални положај свих припадника Војске, па тиме и припадника нашег вида, побољшан је у мери у којој су то могућности дозвољавале, али не могу рећи да не желимо да буде и боље.

Ове године имали смо два тешка авионска удеса. Један наш пилот изгубио је живот и то је оно што нам одузима право на задовољство. Иако чинимо све што можемо да отклонимо и најмању могућност за ванредни догађај, ваздухопловство ће увек бити вид војске у коме је степен ризика знатно виши него у другим. У свим ваздухопловствима света дешавају се несреће, код нас у претходном периоду знатно мање него у другим армијама, али то нас не теши. То је сенка која нам затамњује успехе постигнуте ове године. И сам сам пилот, године сам провео за командама авиона. Знаш да је секунд дуг као вечност кад немаш времена да реагујеш, а цео живот ти прелети пред очима. Зато више волим да гледам унапред него да се осврћем.

Већ сада знамо да ћемо следеће године реализовати билатералну вежбу с Румунима, сличну „Пресретачу“, а планирана је и једна веома комплексна интервидовска вежба на којој ће јединице ВиПВО такође имати запажено учешће. Само тако, уз рад и доказујући се, заборавићемо невоље и тежине позива којим се бавимо. На крају, свакако, не треба заборавити ни чињеницу да смо ове године имали изузетно разумевање војног и државног руководства и да без њихове подршке не бисмо могли да остваримо све што смо планирали. ■

Душан ГЛИШИЋ

ПРИМОПРЕДАЈА ДУЖНОСТИ ШЕФА НАТО ВОЈНЕ КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА ВЕЗУ

Свечаност поводом примопредаје дужности између досадашњег шефа Војне канцеларије НАТОа за везу бригадног генерала Луђија Бате и новог шефа бригадног генерала Мирослава Балинта, одржана је 5. децембра у Централном дому Војске Србије.

Пријему су присуствовали државни секретар Министарства одбране Душан Спасојевић, начелник Генералштаба Војске Србије генерал-потпуковник Здравко Понош, представници Министарства одбране и ГШ ВС, бројни амбасадори и изасланици одбране акредитовани у Београду, те други гости.

Генерал Бата, који је током протеклих годину дана био на челу Војне канцеларије НАТОа за везу, истакао је том приликом основне задатке на којима је Канцеларија била ангажована за време његовог мандата и захвалио свима са којима је успешно сарађивао.

Начелник Штаба Здружене команде НАТОа у Напуљу генерал-потпуковник Едуардо Замарипа рекао је да Канцеларија има важну улогу у одржавању контаката између Србије и НАТОа и истакао да Алијанса у Србији види важност регионалног партнера. „Задатак Канцеларије је да даље унапређује сарадњу са Србијом“, рекао је он и известио присутне о плановима рада Канцеларије у идућој години.

Поводом смене на челу Војне канцеларије НАТОа за везу, бригадне генерале Луђија Бату и Мирослава Балинта примио је начелник Управе за међународну војну сарадњу Милорад Периф. ■ С. Ћ.

ПОСЕТА ФРАНЦУСКЕ ДЕЛЕГАЦИЈЕ

Помоћник министра за материјалне ресурсе Илија Пилиповић примио је делегацију Генералне дирекције за наоружање Министарства одбране Републике Француске (DGA) која је посетила Сектор за материјалне ресурсе Министарства одбране и Генералштаб Војске Србије. Истакнута је обострана жеља да се сарадња успостави у пуном обиму, што би отворило врата нашој одбрамбеној индустрији за наступ на тржиштима западних земаља.

Наглашена је могућност за развој научноистраживачких и одбрамбених капацитета, за школовање и стручно усавршавање нашег техничког кадра у Француској, оживљавање сарадње између француских компанија са Ваздухопловним заводом „Мома Станојловић“ и Техничким ремонтним заводом из Чачка, и развој вођених ракетних система и беспилотних летелица на Војнотехничком институту. ■

